

11. Az új tudományos eredmények összefoglalása, a munka értékelése tartalmi és módszertani szempontból, esetleges különvélemények, a bírálóbizottság állásfoglalása a nyilvános vitában vitatott kérdésekről:

A jelölt olyan téma kidolgozására - nemzetbiztonsági szféra- vállalkozott, amely a válságokkal, krízisekkel telített korunkban állandóan időszerű, mivel a biztonsági kockázatok, kihívások, azok súlyozása és összetétele folyamatosan változik. Ezért a magyar nemzeti érdekek védelme és érvényesítése kiemelt helyet foglal el a magyar nemzetbiztonsági szolgálatok intézményrendszerének továbbfejlesztésében, működésében, tevékenységében. Ugyanakkor a személyiségi jogok miatt a média és a közvélemény is jelentős figyelmet fordít a titkosszolgálatok működésére.

Az értekezés tartalmi és formai szempontból megfelel a ZMNE Doktori Szabályzatában rögzített követelményeknek. Gondosan szerkesztett, tagolt, szabatos nyelvezetű, áttekinthető, gördülékenyen olvasható mű.

A jelölt a felvetett négy hipotézisét négy fejezeten keresztül igazolta. Néhány esetben azonban a szerző számára evidenciának számító alaptételek a következtetésekből részletes indoklás nélkül jelennek meg. A felvázolt kutatási módszerek a témának megfelelőek (a szakirodalom feldolgozása, a történeti és az összehasonlító módszer, analízis, szintézis, analógia), bár az elemzés gondolatmenetének bemutatása kevésbé részletes. A hivatkozott és felhasznált irodalom jegyzéke impozáns mennyiségű és minőségű, ugyanakkor kevés az idegen nyelvű hivatkozás.

A mű tárgyalási részének szerkezeti felépítése keretes: az első és a negyedik fejezet foglalkozik konkrétan a magyar szolgálatok nemzetbiztonsági rendszerbe illesztésével, jogi hátterével, alapidokumentumaival és azok továbbfejleszthetőségével, a közbeeső két fejezet pedig a biztonságfogalom átfogó értelmezésével és a hírszerzés, valamint az elhárítás ebből fakadó feladataival. Az ötödik fejezetben logikusan összegzi a végkövetkeztetéseit.

A fejezetek közötti terjedelmi arányok többségében mértéktartóak, a mondanivaló fontosságához illeszkednek. Azonban a 4. fejezetben túl hosszan és részletesen tárgyalja az EU biztonsági stratégiáját és az előrejelzését, viszont a magyar nemzetbiztonsági szolgálatok ebből adódó feladataira két-két mondat jut. Túlzottnak tartjuk a biztonságpolitikai, külkapcsolati és katonai stratégiai alapidokumentumokból vett szemelvények részletes, szövegű idézésének arányait a saját következtetéseinek levezetéséhez képest.

A bizottság a jelölt új tudományos eredményének ismeri el:

A nemzetbiztonsági szolgálatok szerepének felértékelődése és a kormányzati kommunikáció fontossága a nemzetbiztonsági szolgálatok társadalmi támogatottságának megteremtésében;

nemzetbiztonsági adat- és tudásbázis létrehozásának szükségessége és egy kormányzati elemző-értékelő, koordináló szervezeti egység létrehozásának igénye.

A jelölt az opponensi, valamint a bizottsági kérdésekre meggyőző, magabiztos és többnyire helyes reflexiókkal válaszolt. Igazolta széleskörű szakmai tudását és felkészültségét.

Összességében, figyelembe véve a jelölt széleskörű felkészültségét és a disszertáció eredményeit, a Bírálóbizottság javasolja a ZMNE Doktori Tanácsának Várhalmi A. Miklós úr részére a doktori (PhD) fokozat odaítélését.